

Na strázné Hůrce

nového chrabrým oteu a dě-
dím města Velké.

Krvavá brána jižní Moravy, mě-
utrpění s trnovou korunou, ští-
Slověka proti nájezdním bar-
ně, hrade Gedeonův, v němž tří-
je popely těch, kdož padli za
ně, město sedmiboletné — po-
někrát zhořené do základů a
ova zbudované — buď mnou po-
raveno!

Peřihradí Velehradské, hvězdo,
nerá jsi i v dobách zamaráčených
dle Strážnice a Hradiště jasné
mila našemu kraji, a tam, z pro-
letých roklín Bílé Hory vynořil
Tvůj vrah!

Vy moravští Chodové, kolikrát
zabila se Vaše hrud' věrnou, ru-
lov kví pod křivými šavlemi i ve-
pěpých barbarů, jen aby ostatní
Morava mohla klidně spát! Svou
hrudí zdržovali jste lavinou a při-
boj eiziny, chrabrí hraničáři, o Va-
še lebky otupovaly se její meče!

Město zřícenin a tajemných
podzemních sklepení, druhy hr-
dinské a slavné — jak chudě
stojíš zde dnes!

Prolitou, vřelou krev Tvých dě-
plácí Ti chudá Tvoje matka,
zapomenuto leží v horském úzla-
bí a litem vyrůstá na Tvých
stráních místo chleba rudý květ
divokého máku; to kvete krev
Tvých dětí.

Rád mám Tvoji chudobu, sám
jsa chud — zda moh' zbohatnou-
ti ten, jenž otevřenou hrudí sta-
včí se vždy eizim' střelám?

K nohám Ti kladu věnce vavří-
nový, přináší Ti zhožnou lásku a
pietu k hrdinským činům sla-
vných oteu — ó popřej' útulku ve
svých skrovných ehtakách a prach
můj af spořine vedle prachu těch,
kteří květy mládí vystlali černé
hroby na ochranu domoviny.

Miluji Tvoje bílé, zpěvné děti!
Zde jinoch s písní orá zdědný lán,
pod šavlemi pije, plesá a výská a
pání tryská mu z hrudi rudý ži-
vot; tu dívka bolavou písní hořká
nad padlým sobajem, i vetehý dě-
da zapje a zastýská si nad hro-
bem — celý lidský život — pí-
seň!

Moravské Thermopyly — o
niehž my sami nevíme! Místo po-
pela, sstutín a rozvalín, kleslý hra-
de zapadlé slávy, rudých požárů
a junačských písní, v Tvé prsti
pápeu, žároviš, slzí a křve — tam
chei spočinouti!

Nad prastarým Velikým mají-
rem a panským mlýnem, založe-
ným Habány, byšším druhy i
valchou na domácí bílá sukna —
odkudž název tratí "Závalsí", vy-
ěňvá nad velikou soutěskou ne-
soký pahorek, spadající do ře-
čité Velické přikře, v podobě
trojbokého nepravidelného jehla-
mu i z. Strážná Hůrka.

Místo toto jest památne v ději-
nách Velké a okolí. Ba snad za
dob již praehistorických byla
Strážná Hůrka spolu s protějším
Hradiškem, na němž dosud ční do
výše mohutné valy, pevnou stráží
zdejšího kraje. Na Strážné Hůr-
ce hlídávala za dob nebezpečných
— a těch bylo valně — po celou
noe hlídka s pořádky se střídající
a uprážněj pátravé zraky k hoře
Vyzkúmu (dle výslonosti lidové)
na samé téměř hranici moravské,
odkudž bylo viděti daleko do U-
ber. A čím byla Strážná Hůrka
prastaré osadě Velké, tím byl Vyz-
kúm, hora značně vyšší, celému
okolí; zaplanulo-li na Vyzkúme o-
hně, znamenalo to: "Nepřítel se
blíží, hotovte se!"

V dobách zvláště napjatých —
a těch bylo přemnoho — vystří-
daly se na Strážné Hůrce hlídky
dvě, bezpochyby s plnocei; ba
možná, že za noei, "kdy bylo ško-
da psa vyhnati", a takové noei vo-
livaly úskočné tropy "selských
Kuruceů" pod vůdčovstvím Jana
Šilbena zvláště rády k výpadu,
vystřídaly se hlídky na Hůrce ča-
stěji. V blízkém dvoře upraveno
byla malá síňka za kasárnu, od-
kudž se hlídky vystřídaly.

Před květnou nedělí, dne 14.
května Anno 1704, za teplého, ale
velmi bouřlivého večera, kdy prá-
vě zuřily prudké, rovnodenní or-
kány, sedělo na Strážné Hůrce pět
Veličanů, na něž připadl los hlída-
ti. Byli vesměs, dle předpisu, ob-
razení tváří k hranicím a různé za-
městnaní. Starý Trn, téměř již še-
desátník, prostřední suché, ale ja-
ko z kovu vtepané postavy, vždy

čilý, bodrý a veselý, byl jaksi vůd-
cem celé hlídky, jako nejstarší. Již
asi hodinu mořili se křesáním a za-
palováním dýmečky s kovovým,
žlutým plechem, na krátkém, ja-
lovecovém žebírku, ale vlyky hubáň
nechtěl doutnati. Pak si umiřili
rozdělání oheň, neboť který Slo-
vák rád stráví noe venku, noe bez
milé mu "vatry"! Ale prudký
vjehr metal jiskry až na krajní Ja-
nůsovo stavení, většina domků by-
la tehdy pod došky a tak bylo nu-
to stráviti noe bez posvátného
ohně.

Ke starému Trnovi družil se
mladý ženáč Martin Sekerka, se-
dčie nehybně na kameni a podepi-
rající hlavu, jaksi smutně, pravou
rukou. Sekerka byl mladý ženáč,
rodilý Lipovjan, příženívší se do
Velké, což bylo tehdy případem
neobvyčejným; aby se chlapík z
druhé dědiny a zvláště z Lipova
odvázil za děvčeci přes pole, to
znamenalo neobvyčejnou sílu a od-
vahu. Ba i ten nejsilnější dostal
občas krvavý výprask při muzice,
začtěl-li se s mti eizího ovoce. Ne-
zřídka sváděny mezi ehasníky ce-
lé krvavé boje o "galánečky" a
bitky tyto byly věru dobrou pří-
pravou k potýčkám s Kurucei a za-
hraničeními nepřáteli. Martin Se-
kerka byl siec postavy jen málo
nadprostřední, ale mohutně klenu-
tých prsou a železných svalovitých
rukou. Že dnes nerad strávil noe
venku bylo vidno z celého jeho
jednání, jaksi mruuté zamklého;
raději by se byl viděl doma, vedle
své pěkné ženy Kateřinky.

Starý Trn si jej proto neustále
dobíral.

Mimo dva dospělejší sousedy,
kteří vybravše si malou prohlubi-
nu za ležiško, zabrání byli v ja-
kýs zajímavý rozhovor, byl na
Strážné Hůrce ještě mladíčké, asi
17letý parobek, Jurka Tomešek
"od tričátku", který nestaraje se
o celé okolí ležel na nejprickřejším
svahu pahorku, zíraje do údolí by-
stře a šumně plynoucí říčky. Jur-
ka ležel na břichu, klepal střídavě
nohama o zem eživěmi se pozdví-
huje, a patřil, kterak bělá se Ka-
menec jako bílá nít v černé noei,
jak mraky se prohánějí, páry vy-
stupují z vod, jak tančí a víří di-
vokým okánem, jak nesměle zje-
vuji se zlaté hvězdičky na zamra-
čeném nebi. A mladíčký synek
vše to viděl a pozoroval, zamýšle-
l se nad eizimí, neznámými světy a
na křídlech fantisie unášen byl do
jiných sfér.

A synek vzpomínal starého stří-
brovasého svého děda, jak mu vy-
pravovali. Vypravovali milý dě-
dáček, že milá, rodná říčka, nemo-
houe snášeti pohanských ukrutno-
stí, po bouře tak se zvolnila, že
odplavila dlouhovlasé, čupýraté
lebky svých statých dětí i těch bí-
lá těla až do Závodské pole, tam
je nakupila v podobě mostu, vody
její se zehnavy a zatopíve celé
pohanské ležení, mnoho pohau po-
zřely. Tak mstila drabá říčka ú-
tratu svých milých dětí! A ještě
více vyprávěli starý dědáček! Že
prý na Dolníchcích viděli lidé v Mo-
ravě až u Hodonína krvavou vo-
du, že omdlevali hrůzou, že na den
Panny Marie, výroční to památka,
vyrubáni města a okolí, slyšeti nad
vodami říčky pláe a srdcevrny
vzlykot; to milá říčka oplakává
nešťastné své děti. A ještě všeli-
cos vyprávěli staříčky, stříbrovla-
sý dědáček: Že prý v Javorníku
zrodily se turecké děti, které po-
dnes jmenují se Tureček a Kumá-
nek, mnoho vyprávěli o pohanské
vojně, o hrdinské sebeobraně a ne-
šťastí předků, o záhubě celých ro-
dů, které byly z kofene vyselčány,
jak mnoho parubků a malých
chlapeč odvečeno bylo do zajetí,
tam přimuceni státi se pohany a ve
výročí svého obrázení bývali nuceni
poplívati kříže — a mnoho,
mnoho jiného vyprávěli starý, ne-
bohý dědáček...

Mezi tím, co mladý synek, Jurka
Tomešek, leže na břise a patře na
zvířené páry a mlhy nad vodou a
vzpomínaje vypravování dědova,
ohorřili se starý Trn, jenž zatím s
převelikým úsilím uvedli svoji dý-
mečku v polyb, na mladého Seker-
ku:

"Ná eo ty, kašara (Lipovjané
řikají "kaša", Veličané "krupí-
ca") odtud narážka, tu sedíš a
hledíš jako hrom do bubané? Bo-
daj bys za rači válal s Kateřinu
po pecisku!"

Mladý Sekerka neodpověděl.

To dodalo Trnovi kuráže a za-
notili:

"Na eo si ně, na eo
Katerinko, Kašo?
Já robít neumím
a ty si ledačo."

Mladý Sekerka se dopáleně o-
hradil: "Ale strýko, já buďa va-
ma, dal bych už ráz lučom pokoj;
mohl byste mať rozum, ste celý
plesnivý!"

Starý Trn se na chvílku odmá-
čel.

Dva sousedé, spočívající v do-
líku, rozprávěli tise a jeden z nich
vypravoval: "Šel som ráz ze Hlo-
těk noei; bolo tak krásně, jasnič-
čko — prám sa reži vymetaly, a tu
vidím, že tým járkom, eo ide vedla
eesty do Mlýnků, bere se chlop.
Přicopel som si za obilě, že ho lep-
ší poznám, až mňa nadějde — Ale
ehlapisko moselo ně už učel — da-
lo sa pričky k Harvanym — lem
sa po mně ohlédla a tu som vidal,
že má v očách všecko bílé, jako
vajco."

"Bodaj to nebyl šašir!" (Šaširé
— jačí tuláci a nebezpeční lidé,
ukřívající se v horách; rozdílů
od zbojníků v písních lidu vzpomí-
naných. — Z francouzského 'chase-
sur') pravil naslouehající druh.

"Alebo raušník" (Raubschuetz)
vmísili se do řeči starý Trn.

"A já zas porad' myslím, že to
bol špehún!" namítal vypravova-
tel.

"Špehúně nechoď v noei," vy-
světovali starý Trn.

"Ti si jíl v dne všade, prsto
a slobodno: ráz bývajú prestroje-
ni za oléjčkára, ráz za židá, žebra-
ka, pátníka a bár eo."

"A vělíek počujtie, eo já budem
vyprávät," ozval se onen z mužů,
jenž dosud tise naslouchal: "Bolo
to ráz na púti u Svatého Antoní
čka, idem si tak hore kopeom, pro-
stred žebráčkův, jak oni sedá a kri-
čá v radě a tu vidím jedného po-
rád prsto na kolenách klečat a
tak klečat modlil sa on nahlas rá-
žnoe. 'No, si ty ale za pobožný
čeelelín,' pravil som si a dal som
mu grošik. Podívám sa, vidím, že
mal jako bčimo na oku, zavracel
bílé a tak sa modlil. V tem sa ta-
dy napopáeal (namamal se) jakýs
si Kopaničár a uvidel toho žebra-
ka, dal sa on kričat a čaganom mu

(Pokračování na str. 4.)

Nádherné jarní a letní dámské KLOBOUKY

Všech úchvatných a čarovných nových vzorků.

Přijďte sobě prohlédnouti naši velkolepou výstavu. Ceny naše jsou vždy uspokojivé.

Zvláštní snahou naší
bylo, přinést Vám nej-
novější a pouze nejlep-
ší myšlenku v této se-
zoně slušných dám-
ských klobouků.

Dáváme zvláštní u-
pozornění k nanejvýše
pozoruhodným sbír-
kám lákavých tvarů,
které budou velkou o-
blibou každé dámy i
dívký.

ZVLÁŠTNÍ VÝBĚR KLOBOUKŮ PRO DĚVČATA

Jediný český obchod dámskými a dětskými klobouky
na jižní straně města.

JULIE ŠTĚNIČKOVÁ

1412 jižní 13. ulice — OMAHA, NEB.

AMERIKA NEJDRÍVE V SRDCÍCH NAŠICH!

Balsám pro plíce!

Na všech stranách ozývá se:
Kašel, záducha, katarr atd.

Avšak proč trpět, když se může pomoci. Úlevy poskytne moje thé a balsám, jež připravuji z těch nejlepších léčivých bylinek pro plicní a krční choroby. Mám na sta poděkování za vyléčení a na důkaz zde některá uvádím:

Vážená paní Otoupalíková!

Musím Vám dát vědět, že mému muži jest již mnohem lépe po Vašich léčích. Thé pro souhotiny jest přímo zázračné, neboť můj muž byl v tom již velice zle a sami lékaři mu fekli. Že má začátek souhotin a také vážil již jen 127 liber. Však nyní stav jeho se utěšeně lepší a váží 149 liber a to zajisté nej-
lépe! Však byli jsme dříve o něho ve velkém strachu, jak byl bledým a hrozně pokašlával. Však teď je mu již dobře a za to máme jen Vám eo děkovat. Byl u čtyrech lékařů, žádný z nich ale ničeho nevěděl. Vaše thé a balsám ho vyléčily, začej srde-
čně Vám děkujeme.
Rosie a Ben. Černý,
Lennon, Michigan.

Ctěná paní Otoupalíková!

Přečete si vědět, jak pomohly Vaše léky našemu čtyřleté-
mu synu. Ihned po narození dostal svědivou vyrážku, jež jej tránila po tři roky. Byli jsme u několika lékařů, ale vše, eo nám radili, bylo, abyehom hochu dávali projímadla a žádné maso. Vyrážka se ztratila, ale hoch byl tak slabý, že se hned spotil a myslívati jsme, že v noei se nám zadusí, měl velkou tí-
hu na prsou. Mysleli jsme, že trpí plícní nemocí, šli jsme opět k lékařům, ale on řekl, že to působí nečistá krev a že takovému malému děcku nemůže nic dát. Dopsala jsem Vám a Vy jste

ihned zaslala thé pro krev, jakož i pro plíce. Nejdříve jsem u-
vařila thé pro krev a výsledek byl tak dobrý, že jsem mu thé pro plíce ani nedávala a hoch je zdrav, chrapot zuizel, ani pa-
mátky po něm. Mám pouze Vám eo děkovat, že se náš hoch vyléčil.
Marie Lovišova,
St. Louis, Illinois.

Ctěná paní Otoupalíková!

Chci Vám sdělit, že Vaše plícní thé vyléčilo kašel. Objed-
nala jsem ono thé jisté ženě, které lékaři fekli, že má souhoti-
ny. Stále kašlala, a Vaše thé jí kaše zbavilo a vyléčilo, tak eo nemohly přemoci léky doktorů, to dokázalo Vaše thé. To mne
potěšilo a proto spěchám, abyeh Vám to sdělila a vzdala odporu-
čení Vašeho plícního thé.
Kateřina Havlenová.

PŘEJE SI MÍT DOPIS UVEŘEJNĚNÝ

Ctěná paní Otoupalíková!

Flatonía, Texas.
Přijmete srdečný pozdrav. Odpusťte, že Vám píši tak poz-
dě. Moje 19-letá deera byla těžce nemocná zápalem plíc. Měli
jsme lékaře několikrát, ale nic platno. Pak jsem dopsala Vám
a jak jsem jí dala uživat Vaše plícní thé, počala se lepší a dnes
je úplně zdráva. Děkuji Vám za to thé, které jste mi zaslala,
neboť je dobré pro plíce. Tázete se, můžete-li můj dopis dáti
do novin. Ano, můžete, af se svět doví o Vašich dobrých lé-
cích, af lidé vědí, že Vaše léky jsou daleko cennější, nežli jiné,
předějí všechny.
Anna Kupková.

JARNÍ LÉČENÍ

Všechny nemoci se z jara lépe léčí; obzvláště nyní v máji se nám lépe dýchá a veškeré zkažené a nezdravé látky, za zimy v těle našem nahromaděné, se lépe z jara odstraní. — Nyní máme nejvíce kožních a žaludečních nemocí. Chcete-li se těchto nemocí zbaviti,

ZKUSTE MŮJ KOŘINKOVÝ PRAŠEK!

Jest upraven z těch nejlepších kořínků pro žaludek a krev.

Pište přímo na mne!

Mrs. Frances Otoupalík,

DAVID CITY
NEBRASKA